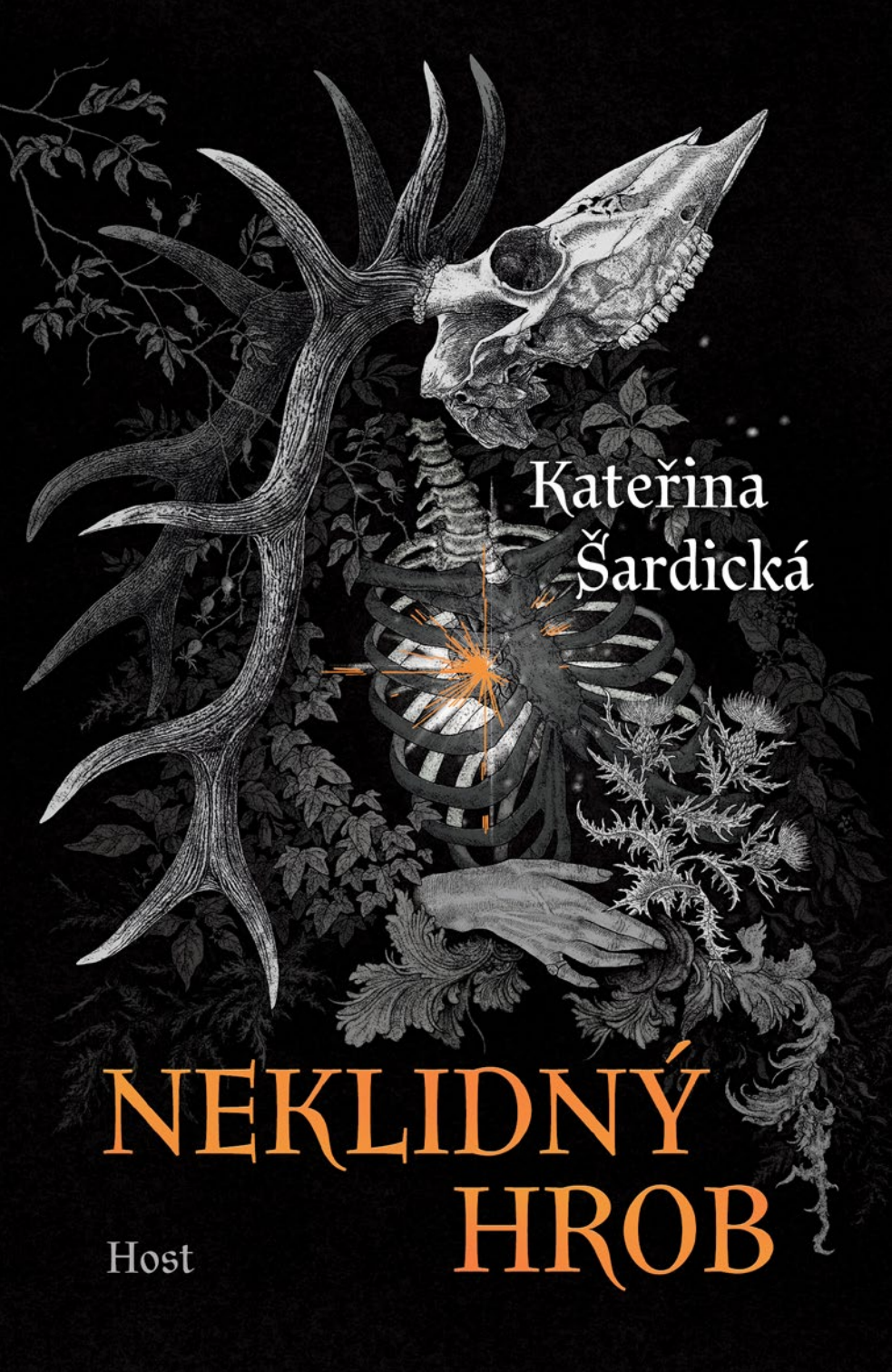

Kateřina
Šardická

NEKLIDNÝ HROB

Host

© Kateřina Šardická, 2025

Cover illustration © Štěpánka Coufalová, 2025

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2025
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-2912-4 (PDF)

ISBN 978-80-275-2913-1 (ePUB)

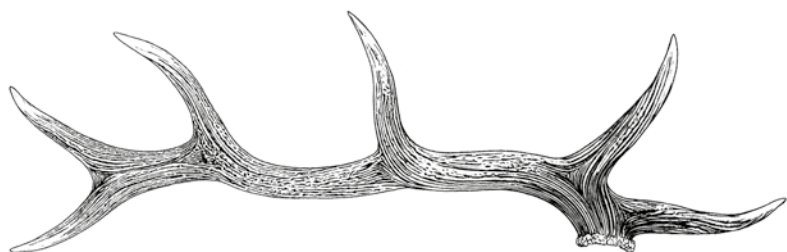
ISBN 978-80-275-2914-8 (MobiPocket)

Danovi.

*A taky každému, kdo se někdy bál, že ho
při plavání neviditelné ruce stáhnou pod hladinu
a on už se nikdy nevynoří.*

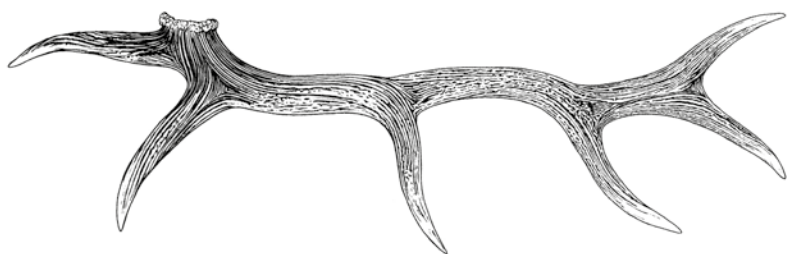
*Ušlyšel jsem ten hlas a víc už nevím — promluvil na mě, jak jsem
seděl ztuhlý strachem uprostřed neznámého hřbitova, mezi popadanými
náhrobky a zpusťnými hroby zarostlými bylím, v ohavných mlžných
výparech — slyšel jsem jej zřetelně vycházet z blubiny oné zatracené
hrobky, kterou jsme otevřeli, zatímco jsem pozoroval, jak beztvaré
stíny požírající mrtvá těla tančí pod prokletým ubývajícím měsícem.*

H. P. Lovecraft

Část první

HNILOBA

*Život a smrt se mi jevily jako imaginární
meze, které prolomím a vnesu do našeho
temného světa proud jasu.*

Mary Shelleyová

Kapitola první

TEATRO ANATOMICO

Glasgow, 1887

Anselm Godwin zabil svého bratra dvakrát.

Poprvé to byla nešťastná náhoda. Podruhé to udělat musel. Ani jednou nečekal, že se něco takového stane. Právě teď se však nacházel teprve mezi těmito dvěma okamžiky a netušil, k čemu všemu směřuje.

Seděl shrbený v lavici a drobným těsnopisem se snažil vměstnat do notesu na svém klíně co nejvíc poznámek. Na smrt v tu chvíli myslel, to ano. Ale přemítal o ní čistě z vědeckého hlediska.

Posluchárna Glasgowské univerzity byla toho jarního odpoledne narvaná k prasknutí. Na dubových vyřezávaných lavicích se tísnilo medici ze všech ročníků, natahovali krky jeden přes druhého a napjatě naslouchali výkladu. Za normálních okolností by bylo tu a tam slyšet tlumené mumlání, možná by si někdo bezmyšlenkovitě odkašlal a nepochybně by se našel alespoň jeden student, který by se vrtěl, vrzal lavicí a ostatní by tím vytácel k nepřítomnosti celou přednášku. Dnešek byl ale výjimečný — dnes si nikdo nedovolil přijít pozdě nebo snad dát najevo únavu nepřítomným výrazem. Dnes všichni dychtivě hltali slova přední lékařské kapacity, samotného doktora Josepha Listera. Co na tom, že většina studentů v druhé polovině akademického roku zaostávala s povinnou četbou. Jeden jako druhý dlouhé týdny v zoufalém pokusu co nejvíc se učit ke zkouškám odkládali spánek a drželi se z posledních sil. Toto ale bylo odpoledne, na které čekali celý semestr, někteří celé dosavadní studium.

Anselm spolu s ostatními prváky seděl až úplně nahoře v koutě, odkud na operační stůl uprostřed sálu sotva dohlédl. Špatná místa byla daň za to, že patřili k nejmladším na fakultě. Když chirurg poprvé řízl skalpelem do obnaženého ženského těla, první dvě řady studentů se zvedly aablokovaly výhled ostatním.

„Hlava! Hlava!“ zahulákal někdo a studenti v prvních řadách se okamžitě začali ohrazovat.

„Prosím vás, pánové, chováte se jako zvěř,“ napomínal je jeden z přihlížejících profesorů. „Posaďte se, ať vidí i zadní řady.“

Doktor Lister se nevrátil k výkladu, dokud se znovu neuklidnili. Jeho hlas byl klidný a zvučný. Během přednášky okázale ignoroval řečnický pulník a raději chodil v kruzích tam a zpátky a udržoval se studenty oční kontakt. Operace uprostřed místnosti jako by si nevšímal. Anselm byl rád, že sedí dostatečně daleko a existuje tak mizerná šance, že ho doktor vyzve k odpovědi na některou ze svých všetečných otázek, kterými ostatní studenty trápil. Po každé, když do jejich rohu během přednášky dopochodoval, sklopil pro jistotu hlavu ke svým poznámkám. Problémem nebylo, že by odpovědi na doktorovy otázky neznal — pečlivě se na přednášku připravoval dny i noci. Přečetl všechny studie o antisepsi, které Lister publikoval — i ty, které z jeho práce vycházely. Obrátil univerzitní knihovnu vzhůru nohama, aby mu nic neuniklo. Hlásit se o slovo nezvládal kvůli své vnitřní nejistotě. I po roce na univerzitě se tu cítil nepatřičně a z už tak mizerného spánku ho v noci budil pocit viny, že sem nepatří. Ten pocit v něm rostl, šířil se mu každým úderem srdce do celého krevního oběhu a trávil mu mysl.

Pravdou bylo, že sem skutečně nepatřil. Místo, na kterém právě seděl, židle u pracovního stolu v knihovně ani postel na koleji nebyly jeho. Náležely někomu jinému.

„Vidíš něco?“ šeptl mu do ucha nervózně jeho soused a spolubydlící George Pippin. Vypadal, že mu oči samým mhouřením zapadly dovnitř obličje.

Anselm zavrtěl hlavou a dál se věnoval svým zápiskům. George frustrovaně vydechl a pokusil se naklonit o něco blíž. Vysloužil si

pohoršené pohledy mediků sedících o řadu před nimi, kteří mu dali jasně najevo, že přes ně to nepůjde.

Ve skutečnosti Anselm Georgovi lhal, neměl s výhledem potíží. Jeho oči se dokázaly perfektně přizpůsobit šeru i vzdálenosti. Pravidelné víkendy strávené s otcem na lovu se vyplatily. Nedohlédl sice přímo na každý řez, který chirurg provedl, ale oproti Georgovi měl navíc nespornou výhodu v tom, že věděl, jak zákrok probíhá. Tedy teoreticky.

Operační sál Glasgowské univerzity vypadal víceméně stejně jako na jakékoli jiné lékařské fakultě. Tvořilo ho pódium s operačním stolem, částečně obehnané půlkruhovými ochozy, které se postupně zvedaly k velkému stropnímu světlíku osvětlujícímu prostor dole. Dnes ale těžké šedé mraky zakryly slunce a místnost bylo potřeba dosvítit plynovými lampami. Jako v divadle. Ne nadarmo se mezi studenty učebně neříkalo jinak než *teatro anatomico*. Stůl uprostřed, na kterém právě ležela rozřezaná nehybná žena, byl němým svědkem předchozích operací a pitev. Anselm i v šeru zřetelně viděl, jak krev z pacientčina těla dopadá na zem a vsakuje se do pilin, které před pár hodinami právě pro tyto účely jeden z jeho spolužáků na příkaz profesora okolo vysypal.

„Pamatujte, že čistý sál rovná se živý pacient. Klíčové je použít kyselinu karbolovou. Důkladně jí umyjte všechny chirurgické nástroje. Pokud vám upadne skalpel a vy ho budete chtít ještě použít, umyjte ho znovu. Ba dokonce kyselinu rozprašte po operačním sále a čistěte jí pacientovy rány,“ apeloval na ně doktor Lister. „Pamatujte, že pacienty máme zachraňovat, ne je zabíjet svým nezodpovědným chováním.“

Anselmovi se zlomil hrot plnicího pera. V jednu chvíli pozoroval, jak se mu inkoust rozpíjí do velké kaňky, vzápětí ale na sobě ucítil něčí pohled a zvedl hlavu. Doktor Lister ho upřeně sledoval. Znervozněl. Opravdu se dívá na něj, nebo se mu to zdá?

Máme zachraňovat, ne zabíjet svým nezodpovědným chováním.

Ta chvíle trvala zlomek vteřiny. Vševidoucí oči se zadívaly jinam. Doktor Lister už zase pochodoval po sále a operace za jeho zády špěla ke svému konci.

„Tady, vidíte?“ pobízěl je přednášející, aniž by se sám k výjevu otočil. „Tou gumovou hadicí bude odcházet hnis z pacientčina těla ven a zabrání se tak infekci, která by se za jiných okolností v oblasti hrudníku objevila.“

Několik studentů uznale zamručelo, někdo dokonce zatleskal. *Teatro anatomico* odehrálo další ze svých představení.

Když se konečně dostal ven z fakulty, slunce dávno zapadlo a na Gilmorehill se snášela vlhká tma. Anselm zkontroloval čas na kapesních hodinkách. Přednáška se pochopitelně protáhla, ale když si pospíší, ještě by mohl stihnout vrátit knihy do knihovny a zastavit se pro nevyzvednutou objednávku v apotéce ve městě. Strčil ruce do kapes kabátu a přidal do kroku. Ostrý vítr dubnového podvečera se mu zahryzl do tváří. Proklínal se, že si ráno nevzal šálu a nechal se uchlácholit falešnými slunečními paprsky. Zima z Glasgow ještě rozhodně neodešla. Na okamžik zvažoval, jestli se nevrátí na kolej a lépe se neobleče, ale to by znamenalo, že se potká se svými spolubydlicími a bude muset předstírat zájem o konverzaci. Zvykl si chodit co nejpozději, ideálně v noci, když se každý z nich tiše učil ve svém pokoji a na nikoho tak nenarazil.

Vydal se přes travnaté nádvoří do knihovny. Zvony ve věži začaly odbíjet. Čas večere se nachýlil a studenti se rychle přesouvali do jídelny. Uvědomil si, že má taky hlad, a cestou po schodišti do hlavní budovy knihovny přemítal nad tím, kdy naposledy jedl. Určitě vynechal oběd; před ukázkami operací nebo pitev pro jistotu nikdy nejedl. Dost na tom, že mu Andrew Sharp pozvracel záda hned při první amputaci, kterou prováděli. A to dokonce dřív, než došlo na samotný řez pilou. Musel pak ve smradlavé košili vydržet celý zbytek výuky a na konci dne se chtělo zvracet už i jemu. Od té doby celý jejich ročník před zákroky nejedl a vzájemně si tím prokazovali ohleduplnost. Raději omdlávali hladem.

Oběd tedy neměl a snídani odbyl hrnkem čaje s mlékem a nějakým okoralým kouskem koláče, který si předchozí den odnesl od

večeře. Nebo to bylo už den předtím? Nevzpomínal si. Od chvíle, kdy dorazil do Glasgow, mu čas splýval. Studium medicíny na ně kladlo příliš mnoho nároků, chamtivě si ukradlo celou jejich osobnost, ať chtěli, nebo ne. I když sotva stál na nohou, i když by dal cokoli za teplou večeří od jejich hospodyně paní Patmoreové (ach, jak se mu stýskalo po její sváteční pečení) a celé své jmění klidně utratil za řádných devět hodin spánku ve své vlastní posteli, na kterou byl zvyklý, věděl, že nic není důležitější než jeho studium. A tak poslušně otevřel dvoukřídlé dveře do knihovny a vydal se přímo k výpůjčnímu pultu.

Pan Trout, knihovník, se právě hrbil nad nějakým objemným svazkem, jehož hřbet pečlivě kontroloval pod světlem petrolejové lampy. Bledé rty měl stažené do úzké linky, mezi očima hlubokou vrásku od soustředění. Vypadal velmi přísně. Jakmile Anselma zaregistroval, jeho výraz se uvolnil.

„Neříkejte, že jste je všechny stihl přečíst, pane Godwine.“

„Nebylo jich zase tolik.“

„Pokud budete tímhle tempem pokračovat, brzy vám nebudu mít co nabídnout.“

Anselm vytáhl z kožené brašny stoh několika lékařských knih a položil je na stůl. Pan Trout je převzal a začal jednu po druhé kontrolovat. Výtisků od každého titulu bylo málo a na některé se čekala dlouhá fronta. Šly z ruky do ruky a ne všichni studenti s nimi nakládali opatrně. Pan Trout ale věděl, že tento mladý medik je vrací v dobrém stavu. Byl v knihovně častým návštěvníkem a nikdy s ním neměl problém.

„Tohle je povinná četba až pro třetí ročník,“ poklepal pan Trout prsty na knihu o patologii.

„Nemám rád překvapení,“ odušil Anselm tónem, který nechal knihovníka na pochybách, zda to myslí vážně, nebo se pokouší o vtip.

„Vypadá to, že jsou v pořádku, ano. Budete si rovnou přát něco dalšího? Nebo jdete studovat?“

Anselm se zadíval za knihovníkovu záda do honosné čítárny. Několik studentů před zkouškami, většinou z posledního ročníku,

se pilně učilo. Halou se neslo škrábání per o papír a zuřivé šustění stran. Představa, že se k nim přidá, ho lákala. Měl knihovnu po setmění rád, obzvláště v době večere, kdy se vyliidnila, a on v ní někdy až do zavírací doby zůstal sám. Dnes ale musel studium oželeť.

„Říkal jsem si, jestli byste mi pár knih nemohl připravit na zítřejší ráno,“ požádal knihovníka.

„Ale jistě, mohu vidět seznam?“

Anselm vytáhl z brašny pečlivě přeložený papír. Pan Trout zběžně názvy knih prolétl. Zarazil se. Vráska mezi očima byla zpátky. Anselm přesně věděl, co ho vyvedlo z míry.

„Máte je k dispozici?“ pokusil se o klidný tón.

„Ano, ale... to nejsou tituly pro studenta medicíny.“

„Myslel jsem, že knihovna je veřejným místem a smím si půjčit cokoli.“

„Jistě, samozřejmě,“ souhlasil pan Trout úslužně, „jako student na to máte právo. Já jen, že... promiňte mi mou troufalost... *některé* z těch knih nejsou zrovna akademické povahy.“

Anselm neodpovídal. Pan Trout si nervózně odkašlal.

„Totiž... upřímně řečeno, nebudu zastírat, že *některé* z těch titulů vůbec nepovažuji za vhodné pro akademickou knihovnu. Důrazně jsem proti sekci této literatury protestoval. Cožpak mezi učebnicemi světových kapacit a studii odborníků mají místo pochybné pohanské příručky...“

Anselm mu skočil do řeči. „Seženete mi je, nebo ne?“

Pan Trout se zarazil uprostřed věty. Po chvíli váhání přikývl.

Anselm mu poděkoval, a než knihovník stačil říct cokoli dalšího, otočil se na patě a odešel.

Glasgowský univerzitní kampus se na vrchol Gilmorehill přestěhoval teprve nedávno. Snad aby vedle ostatních univerzit v Británii vypadal stejně váženě, nechali hlavní budovy univerzity postavit v rádobě gotickém stylu — pochopitelně za pomoci soudobé důmyslnosti, která je zároveň pozvedla na nejmodernější školu široko daleko.

Místní se shodli na tom, že univerzita se svým okolím poměrně rychle splynula a že vytváří dojem, že na tom místě stojí prostě odjakživa.

Anselm měl univerzitní čtvrt rád, i když ani zdaleka nepřipomínala domov. Za příznivého počasí sedával u řeky a četl si na čerstvém vzduchu, často se potloukal po městě a jen tak zíral do výloh krámků a lahůdkářství. Hodně chodil, protože se mu v pohybu jednou dobře přemýšlelo, jindy zase nemyslel na nic a prostě jen šel a nechal nohy, aby ho nesly.

I teď krácel z kopce dolů do města. Za okny pěkně udržovaných domů s předzahrádkami se rozsvěcely lampy jedna po druhé, jak se rodiny začaly scházet po celém dnu u večere. Zdejší čtvrt patřila v Glasgow k těm lepším, ve spoustě domů bydleli akademici s rodinami, a tak se rytmus přizpůsoboval životu na univerzitě.

Napadlo ho, jestli si přece jen nechytne drožku, aby měl pochůzky rychleji za sebou, ale pak jako vždy zvítězila touha sebe sama potrestat. Zasloužil si, aby mu byla zima. Zasloužil si, aby prochladl, onemocněl a strávil týden na lůžku. Zasloužil si, aby se jeho tělo zmítalo v horečkách, aby blouznil a prosil o slitování. Anselm byl přesvědčený, že by si za to, co udělal, zasloužil mnohem víc.

„Pane Godwine!“

Z pochmurných myšlenek ho vyrušil něčí hlas. Ohlédl se přes rameno a spatřil profesora Jenkinse, který právě vystupoval z kočáru. Posunkem mu naznačil, ať přistoupí blíž. Anselm se neochotně o pár kroků vrátil. Profesor Jenkins mezitím zaplatil drožkáři pár mincí a kočár se rozjel s hlasitým rachotem ulicí nazpátek k městu. Až potom si profesor pečlivě urovnal kabát, usadil klobouk a zvedl ze země koženou tašku. Anselm po celou dobu mlčky zíral do země.

„Vracím se z Edinburghu,“ odpověděl na otázku, kterou nikdo nepoložil. „Příšerná cesta, málem jsem ze sebe vytrépal duši, příště snad pojedu vlakem. Znáte Edinburgh? Ale co to plácám, jistěže znáte. Vaše rodina odtamtud původně pochází, že ano? Vyřídte otcí mé pozdravy.“

Anselm se zdvořile pousmál.

„Byl jste na přednášce doktora Listera?“ zeptal se profesor Jenkins.

„Ano, pane. Ostatně jako celá fakulta.“

„A co tomu říkáte?“

Anselm pečlivě volil slova. „Práce doktora Listera si cením, pane. Jeho poznatky jistě ovlivní směr, kterým se chirurgie bude nadále ubírat.“

Profesor Jenkins se zhoupl na špičkách. „Diplomatická odpověď. Bezpochyby máte pravdu. Věřil byste, že ještě před pár lety se všichni jeho výzkumu smáli? Považte... představa, že doktoři jsou ti, co zabíjí své pacienty, protože si nemýjí nástroje. Málem ho tenkrát upálili. To už je náš úděl, přinášet průkopnické myšlenky, které vzbuzují vášně.“

Svému vtipu se hlasitě zasmál, když ale Anselm nereagoval, zase rychle zmlkl.

„Chtěl jsem s vámi o něčem mluvit, pane Godwine,“ změnil tón na důvěrný. „Jste velmi dobrý student. Chytrý, pilný, na hodiny se připravujete poctivě a řez vedete klidně, máte slušné vyhlídky. Ostatní profesori jsou s vámi také spokojeni.“

„Děkuji, pane profesore.“

„Mezi námi, lehce mě znepokojují vaše *vedlejší* zájmy.“

„Vedlejší zájmy, profesore?“

Profesor Jenkins si znovu uhladil kabát. „Víte, my jsme muži vědy, pane Godwine. Věříme ověřeným faktům. Jedině tak můžeme lidstvu nabízet své lékařské služby. Musí v nás mít důvěru, musí být přesvědčeni, že stojíme nad nimi, že umíme víc, že víme víc a že nad námi je jen Bůh. Všechno, co jsme vybudovali, se opírá o staletí výzkumu, pokusů a bádání.“

„Nechápu, kam tím...“

„Vaše esej citující bezvýznamnou hororovou slátaninu?“ pobouřil se profesor. „To jste nemohl myslet vážně, že ta ženština se při tom svém *pokusu* o psaní opírala o reálný vědecký případ stvoření člověka ze zbytků mrtvol. Vždyť je to jen laciný brak. Z lékařského hlediska...“

„Já jsem netvrdil, že Mary Shelleyová napsala vědeckou práci,“ hájil se Anselm. „Chtěl jsem jen poukázat na možné důsledky vědeckých experimentů a na sobecké uvažování moderního člověka. Snažíme se pokořit přírodu, ošálit ji, a tato snaha se zcela přirozeně

otiskla i do literatury. Když se nad tím zamyslíte, její myšlenky stojí na reálných obavách.“

„Pane Godwine,“ zarazil ho profesor Jenkins ostře. „Pokud jste se chtěl zabývat literaturou, možná jste měl studovat jiný obor. Pro tentokrát to nechám být, ale očekávám novou esej, která bude pracovat s relevantními zdroji. Rozumíme si?“

„Ano, pane.“

Profesor Jenkins přikývl a s o něco přátelštějším výrazem prošel brankou ke svému domu. Anselm chvíli otálel na místě. Už mu nebyla zima, tváře mu hořely vzteky.

V apotéce nechal víc peněz, než měl v úmyslu. Ne že by snad musel obracet každou libru, částka, kterou mu rodiče na studium poskytli, byla více než štědrá. Bylo to ale poprvé, co se staral sám o sebe, kdy opustil bezpečné zdi rodinného sídla a musel se naučit, že každý den nemá připravenou snídani, že postel se sama neustele a že když si něco nekoupí, nikdo to za něj neudělá. Ten pocit svobody byl neobvyklý, ale veskrze radostný.

Na kolej se vracel s hromádkou úhledně zabaleného nákupu a s papírovým pytlíkem plným *scones*, které se mu podařilo ulovit v pekárně. Právě zavírali a pekař se chystal neprodané zboží sesypat do pytle, kterým pak krmil prasata. Anselm mu ale na poslední chvíli zamával před nosem měšcem a pekař se nenechal přemlouvat — obzvlášť když mu zaplatil, jako by dostal zboží čerstvé. *Scones* byly jeho oblíbené; nic se sice nevyrovnalo těm od jejich hospodyně, podávaným s džemem a smetanou, ale tyhle nebyly o mnoho horší. Jeho prázdný žaludek by teď ostatně vzal zavděk klidně i kamením, jen aby měl co zpracovávat. Cestou nazpátek tak zapomněl na rozhovor s profesorem a už se jen těšil, až si uvaří šálek čaje a první sousto drobného sladkého těsta s rozinkami se mu rozplyne na jazyku.

V prostorách koleje to bzučelo jako v úle — studenti se vraceli z večere a měli náladu na družení, než se všichni zase rozprchnou do svých pokojů k učebnicím. Anselm našel své spolubydlící ve

společenské místnosti. Andrew Sharp a Otto Warden se věnovali partii šachů, zatímco George Pippin je sledoval zpovzdálí se sklenicí whisky. Nejspíš už měl řádně upito, jeho obličej vykazoval značnou míru únavy a nesoustředění.

„Tady ho máme, hvězdu ročníku!“ přivítal Anselma zvesela a málem si obrátil obsah sklenice do klína.

„Tady už má někdo dost.“

Pippin místo odpovědi nahnul sklenici znovu k ústům a vzápětí se pobryndal.

„Nechceš se přidat?“ nabídl mu Andrew velkoryse a ukázal na láhev na stolku. Zkoušeli ho do studentských radovánek zapojit po každé; až ho to dojímalo. Anselm se k nim ale nikdy nepřidal. Přišel se na univerzitu vzdělávat, na zábavu neměl čas.

„Ne, díky. Užijte si to.“

Chystal se zamířit rovnou do svého pokoje, ruku už měl na klice, když za ním George ještě něco nesrozumitelně houkl.

„Co jsi říkal?“

„Že ti přišel dopis...“ mávl George nevzrušeně rukou směrem ke komodě, kam si vzájemně odkládali poštu, pokud nebyl adresát k zastížení. „Asi něco z domova.“

Srdce se mu divoce rozbušilo, ale navenek nedal nic najevo. Udělal několik kroků přes místnost. Odložil své nákupy, ruce se mu třásly. Obálka nadepsaná úhledným rukopisem jeho otce ležela na výtiscích dnešních novin.

Obálka s vypůjčeným jménem.

Chtěl si dopis přečíst v soukromí za zavřenými dveřmi, ale nevydržel čekat. Roztrhl pečeť s rodinným erbem rodu Godwinů a vytáhl malý lístek o velikosti navštívenky. Dopis byl velmi stručný.

Matce se přitížilo. Očekáváme tě.

Jelen v záhlaví papíru byl rozmazaný, jako by pisatel spěchal a rukou neopatrně setřel inkoust. Jeho otec nikdy příliš neplýtvat slovy. Věděl, co musí napsat, aby Anselma dostal zpátky do Grimhole. *Očekáváme tě. Žádné: Vrať se. Chybíš nám. Prosím, přijed'. Neměl na vybranou. Vzteky vrazil lístek do obálky a pak ji bezmyšlenkovitě rozcupoval.*

„Ezro? Všechno v pořádku?“

V první chvíli nereagoval. Ještě stále si nezvykl.

„Ezro?“

Anselm se konečně otočil. Přinutil se nasadit neutrální výraz. Andrew a Otto přerušili hru. George odtáhl sklenku od úst. Všichni tři ho nejistě pozorovali. Obvykle příliš mnoho emocí neprojevoval.

„Všechno v pořádku,“ ujistil je co neklidnějším tónem. „Omluvte mě, půjdu si lehnout.“

Spěšně posbíral své věci a zmizel v pokoji.

I po roce na univerzitě se tu cítil nepatřičně a z už tak mizerného spánku ho v noci budil pocit viny, že sem nepatří.

Ten pocit v něm rostl, šířil se mu každým úderem srdce do celého krevního oběhu a trávil mu mysl.

Ten pocit byl naprosto oprávněný.

Anselm Godwin sem nepatřil. Nepatřil sem, protože si vypůjčil bratrovo jméno.

Kapitola druhá

HROBNÍKOVA DCERA

Hůrka, několik mil od Grimhole

Ada Selwynová neměla ráda, když mrtvola ještě dýchala.

Obzvlášť pokud se kvůli ní vláčela až do nepřístupných kopců za údolím Gleann a' Mhallaichte. Když k ní dorazila zpráva o čerstvě zemřelém, obvykle se ujišťovala, že kněz už dal své poslední pomazání a přivolaný lékař konstatoval smrt. Nejednou se jí stalo, že přijela pro zaručeného nebožtíka a ten si ještě zvesela dožíval. V ideálním případě jí doktor Baxter poslal mrtvého rovnou a ona se nemusela nikam trmácet. Jenže ne ke každé mrtvole lékař chodil — když loni starého kostelníka zabil padající zvon a rozdrtil mu hlavu na kaši, nikdo se neobtěžoval doktora Baxtera rušit při hraní whistu U Kouřícího králíka, kam chodil každý pátek. Byla to Ada, kdo sbíral úlomky jeho lebky po celé zvonici a vytíral cáry mozku smrdutým hadrem. Doktor Baxter ostatně jezdil jen k umírajícím, kteří si jeho služby mohli dovolit. Lékařské potvrzení, že máte doma mrtvolu, nebylo zadarmo. Zaplatili si ho většinou ti, kteří si chtěli být jistí, že se jim příbuzný omylem nevydrápe z rakve. Ať už z lásky k němu, nebo z obavy, že ještě není konec a oni si brousí zuby na dědictví předčasně. Ne že by pohřbívání zaživa bylo na denním pořádku. Jednou nebo dvakrát se ale přihodilo, což bylo pochopitelně politováníhodné a kšefty pak utrpěly.

Proto Ada dýchající mrtvoly nesnášela. Znamenaly komplikace. Bohužel k jedné takové právě dorazila.

„Jak jako žije?“ zopakovala slova pána domu, která před chvílí nejistě pronesl.

Augustus Twiddle se nejistě ošil. Bylo poznat, že je mu rozhovor nepříjemný. Díval se Adě někam k nohám a vyhýbal se očnímu kontaktu.

„Byli jsme si jistí, na mou duši,“ ujišťoval ji. „Vypadalo to, že nedýchá.“

Ada si s povzdechem odložila promáčený kabát. Ve světnici se rozhostilo ticho. Venku bez přestávky už týden lilo. Cesta z údolí sem na Hůrku trvala několik hodin. Pěšiny byly podmáčené, koni klouzala kopyta a hrozilo, že si někde zláme nohy nebo se zřítí ze skály. Kdyby se teď Ada vrátila dolů do města, riskovala by, že nahoru už znovu nevyjede. Rozhodně ne dnes, a pokud se počasí neumoudří, dost možná ani následující dny. To všechno věděla ona i Twiddle, který nervózně žmoulal klobouk v ruce.

„Prosím, nenechávejte ji tu,“ zašeptal. „Nebude to dlouho trvat. Nemůžu ji tu mít, žena bude každým dnem rodit. Copak se dá přivést děcko do chalupy, kde hnije mrtvola a smrt ještě neodešla?“

Chtěla mu odseknout, že na to měl myslet dřív, ale rozmyslela si to. Ostatně byl platící zákazník a ona přišla udělat svou práci.

„Dobrá, počkám. Ale jen do setmění. Dokud jsou cesty ještě trochu pevné.“

„Děkuju vám, opravdu. Jsme vám vděční. Posadte se u nás.“

Ukázal na dřevěnou lavici v rohu. Jistěže jí nenabídl místo u stolu, kde seděli jeho tři děti a mlčky zíraly do svých talířů s obědem. Ada byla zvyklá na různé zacházení. Nikdo ji v domě nechtěl, pouštěli ji přes práh stejně neochotně, jako dovnitř pouštěli samotnou smrt. Matky před ní schovávaly své děti; když odcházela, zametaly za ní, otvíraly okna dokořán, aby vypustily zlé duchy; odříkávaly modlitby, ještě než nasedla na povoz a pobídla koně. Už jen to, že ji Twiddle nechal čekat vevnitř, byla příjemná změna. V lepších rodinách by ji vyhnali ven do deště a zimy a bylo by jim jedno, že mrzne. Twiddle byl prostý muž, ten se smrti neštítal a nezavíral před ní oči. Jako mnozí, kdo se s ní setkávali až příliš často, ji jednoduše přijal.

„Zajdu se podívat, jak to... jestli už... jestli se něco nezměnilo.“

Augustus Twiddle si odkašlal, jedním otcovským pohledem zkontroloval děti a zmizel dveřmi ve vedlejší místnosti. Ada si všimla, jak

se po sobě sourozenci Twiddleovi podívali. Ani jeden z nich se nevrátil k obědu, jen vyděšeně sledovali jeden druhého a něco si šep-tem sdělovali. Bylo jí jasné, že mluví o ní.

„Já vás neprokleju,“ ujistila je suše ze svého místa v rohu.

Nejmladší Twiddleová se na ni zvědavě otočila, Ada jí pohled klidně oplatila. Věděla, co ji na Adině tváři tolik děsí.

„Nech toho,“ sykla na děvče starší sestra a zatahala ji za rukáv. Nebyla o moc mladší než Ada sama.

„Co to má s obličejem?“ zašeptala neúměrně hlasitě dívka.

„Prostě na ni nekoukej,“ přikázala jí sestra. „Jez.“

„To je ďáblově znamení,“ odpověděl nejmladší dívce její bratr. „Tak si značí své služebnice.“

Děvčátko vyjeklo, div si nespoklo vlastní jazyk.

„Nerouhej se, Briane. A přestaň ji strašit. Oba hned teď zmlknete.“

Ada dělala, že nic z toho neslyší. Místo toho si raději mnula ruce ve snaze je zahřát. Prsty měla promodralé, kůže popraskanou a za nehty jí zbyla špína, jak dopoledne kopala hrob. Trochu se zastyděla, otec ji vždycky učil, že k zákazníkům má jezdit jako ze škatulky. Ano, většina jimi opovrhovala, ale to jen proto, že je zaslepil strach a zármutek. To ještě neznamenalo, že jim musí jejich předsudky potvrdovat. Raději proto schovala ruce do klína a vyčkávala.

Vítr se opřel do chalupy a dům začal pod nápořem nářikat. Dřevo praskalo, pár tašek na střeše o sebe zarachotilo a každé další zafoukání do okenic chrstlo další spršku. Poryvy větru zněly jako kvílení. Sourozenci Twiddleovi se k sobě semkli.

„To je *bean shith*,“ zašeptal Brian sestřím. „Svým nářkem volá smrt.“

Obě sestry se při každém dalším zakvílení prikřčily. Ada ze zvědavosti natahovala uši, ale nic než vítr neslyšela. Povídačky o nářikající víle zvěstující smrt ji nechávaly chladnou. K víře v nadpřirozeno přistupovala podobně jako k víře v Boha — pokud to někomu pomáhalo vyrovnat se se životem, tak ať. Ona sama se Smrti každý den dívala do očí a měla víru jen v neodvratitelnou konečnost všeho.

Uplynulo několik dlouhých minut, kdy se k sobě Twiddleovi mlčky tiskli. Když se jejich otec vrátil do místnosti, našel všechny sedět jak na jehlách.

„Pojďte,“ pobídl je. „Už je to tady.“

Děti se velmi neochotně zvedly od stolu, Ada poznala, že by jim bylo daleko příjemnější, kdyby se to všechno spojené s umíráním odehrálo bez nich.

„No tak, běžte se s babi rozloučit.“

Sourozenci odešli a v tu chvíli někdo zabašil na dveře. Adu napadlo, že asi poslali pro kněze, aby udělil poslední pomazání.

„Chtěli jsme přivést kněze,“ vysvětloval Twiddle, jako by jí četl myšlenky. „Ale dešť ho uvěznil někde v kopcích za městem. Tak nám nezbyvalo nic jinýho než...“

Ani větu nemusel doříct — Ada věděla, kdo na prahu dveří stojí. Někdy přišla smrt rychleji, než rodina stihla konat. Nad tělem zesnulého se pak vznášela řada nevyřčených slov, nepoložených otázek a nedokončených odpovědí.

Twiddle otevřel a dovnitř vletěl ledový vítr. Na prahu se hrbila zachumlaná osoba zanedbaného vzezření — pojídačka hříchů. V Grimhole měli poslední ženštinu, která tohle nenávidené řemeslo vykonávala. Nikdo ji neznal jménem, byla to prostě jen *pojídačka*, musela si vyslechnout zpověď umírajících, během pohřebního rituálu sníst jídlo symbolizující hříchy a odcházejícím duším tak umožnit vstup do nebe. Sama však zůstávala poskvrněna cizími proviněními a byla odsouzena k životu na okraji. Ada s ní téměř soucítila, měly hodně společného.

Pojídačka hříchů vešla dovnitř, z dlouhé mokré sukně jí odkapávala voda. Augustus Twiddle jí posunkem naznačil, kde umírající najde. Stařena se beze slov odkolébala do vedlejšího pokoje vykonat, co bylo potřeba.

Ada v místnosti osaměla. Nemusela být vedle, aby věděla, co se tam děje. Twiddleovi jsou chudí, takže použijí krajíc chleba, položený na ústech či hrudi nebožky, aby do sebe symbolicky absorboval hříchy zesnulé. Pojídačka kus pečiva drobek po drobku spolýká, zapije vínem a mrtvou rituálně očistí. Pak si za své služby naučtuje čtyři šilinky a půjde si zase po svém.

Když se z vedlejší místnosti konečně ozval pláč pozůstalých, za okny se pomalu stmívalo.

S padající tmou déšť konečně zeslábl. Celou cestu dolů z kopců se potýkala s podmáčenou cestou. Snažila se svého koně Vraníka vést co nejpomaleji, ale všudypřítomné bláto jí práci ztěžovalo. Jednou povoz na nerovném terénu nadskočil tak, že se pro jistotu musela podívat, jestli mrtvou Twiddleovou někde nevyklopila. Nebyla to zrovna nejdůstojnější poslední cesta a Ada byla upřímně ráda, když se konečně dostala dolů z nevyzpytatelných kopců. Na pěšině podél *loch* se odvážila koně pobídnout k rychlejší jízdě. Oklikou se vyhnula městu a zamířila přímo domů, na hřbitov.

Hřbitovu místní smetánka říkala *nekropolis*, i když rodině Selwynů, která se o něj po generace starala, připadalo ono označení poněkud nabubřelé. Nekropole, město mrtvých, to určitě, nanejvýš ta lepší polovina blíž ke kostelu, kam si mohli dovolit být pohřbíváni lidé z vyšší společnosti. Druhá půlka, za dvěma vrbami a vysokou zdí porostlou břečťanem, byla pro všechny obyčejné smrtelníky prostě *krchov*.

Celé údolí Gleann a' Mhallaichte bylo nevlídné a divoké. Nemělo co nabídnout, v okolních vesnicích a osadách rozestých na kopcích žili převážně farmáři a chudí vesničané, kterým studené a věčně deštivé klima dovolilo pěstovat leda brambory. Okolní hory a nepřístupné hvozdy jim ale poskytovaly ochranu před okolním světem. Většinu údolí zabíral Loch Domhainn, který se od mořského pobřeží rozléval pod kopci několik dlouhých mil. Území bylo na mapách po dlouhá staletí označováno jako *terra nullius*, země nikoho. Zdejší panenská příroda se však zalíbila lordům a bohatým pánům z velkých měst, kteří si v okolí *loch* nechali pro své rody postavit přechodná sídla a lovecké záměčky na sezonu. Kolem jejich sídel brzy vyrostlo město a do údolí se začaly stěhovat všechny vrstvy obyvatel ze všech koutů království. Ada se o historii města nijak zvlášť nezajímala, nevěděla proto jistě, který z lordů nechal vystavět kostel Všech svatých —dominantu tyčící se nad Grimhole. Jisté však bylo, že na kopci v jeho těsné blízkosti vyrostla nekropole, aby se boháči i po smrti mohli předbíhat v tom, kdo má víc peněz. Jak s oblibou říkal

Adin otec — *Hlína, ve které se jejich ostatky budou rozkládat, je pro všechny stejná. Ale pokud za ni někteří chtějí zaplatit víc, tak ať.*

Na Grimhole padla tma. Ada právě mýjela lampáře, který každý den pravidelně rozsvěcel lampy podél hřbitovní zdi. Kývli si vzájemně na pozdrav.

„Kdo dneska?“ pohodil hlavou směrem k povozu.

„Molly Twiddleová.“

Lampář smekl čapku a přitiskl si ji k hrudi. Na znamení úcty se sklopenou hlavou vytrval, dokud povoz neprojel hřbitovní branou.

Ada koně zpomalila, aby kolem mrtvých nedusal příliš zbrkle. Hřbitov zahalený tmou měl své kouzlo. Světla zapálených svíček se mihotala v lucerníčkách jako bludičky nad močálem. Ten pohled ji uklidňoval, měl v sobě prazvláštní mír. Tady vyrostla, tohle byl její domov.

Projela s vozem do části hřbitova, kam se běžný smrtelník nedostal. Jakmile ji Cillian Selwyn slyšel příjíždět, vybelhal se ven z márnice. Ada zastavila koně a seskočila z povozu. Otec vypadal ustaraně.

Myslel jsem, že se ti něco stalo, zaznačoval horlivě.

„Nic mi není,“ uklidnila ho. „Když jsem dorazila, ještě dýchala.“

Plývají naším časem.

Ada jen odevzdaně pokrčila rameny. Nemělo smysl o tom dál mluvit, práce nepočká. Společnými silami sundali mrtvou z povozu a odnesli dovnitř márnice.

Cillian Selwyn byl hrobníkem a správcem nekropole stejně jako jeho otec před ním. Hrobnické řemeslo se dědilo. Cillianův otec dělal hrobníka celý svůj život a svého syna učil hrobařině už od útlého věku. Když bylo Cillianovi deset, začal ho otec brávat s sebou na povoz k mrtvým. O dva roky později pomáhal matce s přípravou těl na pohřeb. Když člověk zemřel přirozenou smrtí, nebylo to nic těžkého. Stačilo ho trochu upravit a obléct mu do rakve slušné oblečení. Horší byly nehody, rozdrcené obličejy a chybějící končetiny. Většina pozůstalých se chtěla rozloučit pokud možno s někým,

kdo ještě drží pohromadě a vypadá, jako by právě usnul. Jeho matka však ovládala své řemeslo jako málokdo a těla k upravení k ní proto vozili i z daleka.

Cillian vyrůstal mezi mrtvými a nijak zvlášť ho to nepoznamenalo. To si alespoň si myslel, dokud jednoho dne nepochopil, že mrtví jsou jediní, s kým mluví. Když jeho matka zemřela při epidemii neštovic, otec našel zálibu v pálení. Netrvalo to dlouho a upil se k smrti, přesněji řečeno jej našli plavat tváří dolů v *loch*u, kam spadl při návratu z hospody. Než ho rybáři vylovili, ryby mu stihly okousat půl obličeje. S úpravou jeho těla do rakve se Cillian netrápil. Stejně byl jediný, kdo ho viděl. Bez obřadu otce uložil vedle matky a zůstal na světě sám. Od té doby s živou duší nepromluvil. Nevěděl, proč ho hlas opustil, ale zvykl si žít v tichu. Hřbitov byl jeho domovem a on s ním srostl stejně, jako kořeny zdejších stromů prorůstaly mezi pohřbenými těly.

Před devatenácti lety jeho život nabral nečekaný směr. Byl předvečer Všech svatých a v Grimhole ještě probíhaly oslavy. Na pouť za městem se veselila mládež, děti v maskách chodily od domu k domu a koledovaly. Toto období patřilo k nejkrásnějším dnům v roce. Celá nekropole zářila stovkami zapálených svíček, které byly tichými vzpomínkami na zemřelé. Cillian měl spoustu práce s hlídáním hřbitova. Jednak mohlo vinou větru snáz dojít k požáru, ale víc vrásek mu dělali různí výtržníci a vandalové, kteří se posilnění alkoholem vydávali na hřbitov překonávat svůj strach. Každý rok se něco semlelo a Cillian, aby nedošlo k tragédii, jako před pěti lety, když Amos Carrow spadl do vykopaného hrobu a zlomil si vaz, trávil celou noc preventivní hlídkou. Do půlnoci zbývalo sotva pár minut. Procházel s lucernou mezi hrobkami a krátil si dlouhou chvíli přemítáním, jestli už mrzne natolik, aby začalo sněžit. Od úst mu stoupala pára, tráva pod jeho nohama křupala. Sníh do zdejších kopců přicházel poměrně brzy. A zimu on rád neměl. Když dlouhodobě mrzlo, nedalo se do země pořádně kopat. Někdy musel skladovat mrtvé i několik dlouhých týdnů v márnici, než půda polevila. Proto doufal, že se předpovědi o brzkém příchodu mrazu nenaplní.